

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

ЛІТЕРАТУРА

на 4-6-24

УЧИТЕЛЬ: Др. Ірена Столяр

- 7 - Підготуватися на іспит**
- 8 - Підготуватися на іспит**
- 9 - Підготуватися на іспит**
- 10 - Підготуватися на іспит**

Підготовка до іспиту — III триместер 10 класа

1. Життєвий і творчий шлях поетеси Олени Теліги

Олена Теліга відіграла визначну роль у формуванні ідеології молоді. Батько, інженер, потім — міністер Української держави. У 1923 році з батьками виїхала за кордон. Жила в Польщі, Чехії. В 1927 році одружилась із старшиною української армії, бандуристом Михайлом Телігою й розпочала живу політичну (була членом Організації українських націоналістів) й поетичну діяльність. Писала твори, сповнені патріотизму й націоналізму. У 1941 році Теліга дісталась до Києва, зайнятого німцями, де видавала літературний тижневик “Літаври”. Німці схопили і розстріляли її в Бабиному яру в 1942 році. Посмертно вийшли збірки: “Душа на сторожі” та “Прапори духа”.

2. Розкажіть про твір Івана Багряного “Тигролови”.

У цій творі герой Григорій Многогрішний (правнук гетьмана Дем’яна Многогрішного), втікає з поїзда, який везе засуджених советською владою арештантів на Сибір, на вірну смерть. Григорій ризикуючи життям, втікає з поїзда; він ледве не загинув в тайзі, випадково знаходить серед лісів одну родину українців, які вже довгими роками живуть на Сибірі. Коли Григорія советська влада майже знаходить знову, він втікає зі своєю нареченою в Манжурію. При описі пригод Григорія ми бачимо, як советська влада трактує людей, і який це має вплив на їхнє життя.

1. Розкажіть про твір Михайла Коцюбинського “Тіні забутих предків”.

“Тіні забутих предків” - вершина мистецького витвору, найцінніша повість в українському письменстві про гуцульське життя. Коцюбинський змалював життя, кохання і смерть Івана й Марічки, передав дух гуцульського села, вірування гуцулів, їхні язичницькі звичаї та обряди. За цим твором знятий художній фільм, який дістав багато призів і нагород на міжнародних кінофестивалях.

2. Опишіть про твір Ольги Кобилянської “У неділю рано зілля копала”.

У повісті “У неділю рано зілля копала” Ольга Кобилянська показала Грицеву вдачу та його зраду. Події відбуваються в давніші часи в гірській околиці. Складну вдачу Гриця, що захоплюється водночас двома дівчатами, Кобилянська намагається пояснити його походженням: змішанням у його крові двох відмінних рас. Його мама Мавра — циганка, жінка ватажка Раду, народила білого сина. Її батько Андронаті рятує її, щоби чоловік не вбив, відносить далеко від табору, а сина підкидає людям. Мавру знайшла багачка Дубиха, забрала до себе. Там Мавра якийсь час доглядала її доньку Тетяну, потім пішла в гори, збирала трави, ворожила людям, нічого не знала про свого сина. Син Гриць виріс, захопився вродою Тетяни, хоч любив синьооку Настку. Тетяна дістає в Маври чародійного зілля, дає випити Грицеві, він помирає, Тетяна божеволіє. У цій повісті бачимо психологічні переживання героїв, гарні описи гірської природи.

3. Чим захоплює у своїх повістях Ольга Кобилянська?

Ольга Кобилянська у своїх повістях захоплює читача тонкою аналізою психологічних переживань героїв та героїнь, своєрідним поетичним стилем, і прегарними описами гірської природи. Головна проблема в її повістях — то проблема суспільного визволення жіноцтва,

Підготовка до іспиту — III триместер 8 кляса

1. Що таке Валуєвський циркуляр 1863 току та Емський указ 1876 року? Хто їх видав, чому та з якою метою? Які наслідки мали ці царські укази?

Міністер Валуєв у своєму таємному обіжнику висловив безславні слова, що “української літератури не було, нема і бути не може”. Інший указ підписав російський цар Олександр в м. Емс (літня резиденція в Німеччині) — нечуваний в історії культури указ проти української мови і письменства. Не можна було ввозити українських книжок, що вийшли за кордоном, заборонено друкувати українською мовою не тільки оригінальні та переклади твори, але навіть тексти під музичними нотами; заборонено будь-які сценічні вистави, лекції українською мовою. Наслідки цих указів були жахливими. Надовго зупинився розвиток української культури та літератури.

2. Про що розповідається в оповіданні Марка Вовчка “Інститутка”?
В оповіданні “Інститутка” розповідається про гірку долю кріпачки Устини. Також письменниця звернула увагу на недосконалу систему виховання дівчат в інститутах, де вони не одержували ні глибокої освіти, ні моральних й естетичних основ виховання. Для Устини пекло почалося, коли з інституту приїхала внучка — молода панночка, яка за короткий час все повернула на свій лад і доскоду мучила кріпаків. Чоловік Устини захистив стареньку бабусю від побоїв панночки, то його за це віддали у солдати на 25 років. Устина пішла за ним у Київ, а потім його забрали у Прибалтику. Так ніколи нічого про нього вона й не чула.

3. Хто Марко Вовчок? Яка її заслуга?
Марко Вовчок є псевдонім Марії з Вілінських Марковичева. Вона народилась у багатів в Катеринівці Орловської губернії, а виховалась у Харкові. Від чоловіка перейняла ідеологію, його любов до української мови та його захоплення етнографічними студіями. Живучи з ним в українських містах вона вивчила українську мову й опанувала її так, що навіть Шевченка дивувала красою й багатством свого вислову. В своїх оповідань вона дала яскраві глибоко зворушливі трагічною правдою малюнки кріпацького безталання. Її головна заслуга є ставлення перед очі усього громадянства образи соромного поневолення людини. Вона піднесла голосний протест проти понижування людської гідності, проти безглуздя кріпаччини.

1. Поясніть роль Івана Котляревського в розвитку української літературної мови.

Іван Котляревський ввів живу українську мову в літературне життя. Перемога української мови прийшла в 1798 р., коли в Петербурзі вийшли перші частини “Енеїди” Котляревського, талановитої переробки римського поета. Вергілія. Котляревський написав “Енеїду” живою українською мовою, бо вважав, що треба розвивати українське письменство. У творі змалював українське народне життя, звичаї, обряди, вірування простого народу і тяжкі умови селянського життя. Головний герой поеми, Еней, після зруйнування Трої (Запорізької Січі) їде шукати нових земель, з ним і його троянцями (козаками) трапляється безліч природ. Отже, з появою “Енеїди” Котляревського розпочинається нова доба в історії української літератури.

2. Про що розповідається у п'єсі Івана Котляревського “Наталка Полтавка”?

У творі “Наталка Полтавка” розповідається про дівчину Наталку — розумну, працьовиту, виховану, яку мати хоче видати заміж за багатого чоловіка. Наталка не хоче, бо любить Петра, бідного хлопця-суроту, який пішов на заробітки, але потім погоджується, бо мати наполягає. Петро повертається і возний Тетерваковський, бачачи щире та вірне кохання молодих, відступає Наталку Петрові. У цьому творі Котляревський показав душу і побут українського селянства.

3. Переповісти байку Петра Гулака-Артемівського “Пан та Собака”. Яка мораль байки?

Велику популярність здобула байка Гулак-Артемівського “Пан та собака”, написана у 1818 р. Тут байкар показав тяжке і безвихідне становище селян і жорстокість панів. Пес Рябко був битий, що цілу ніч стеріг панське добро, не спав, гавкав, і бачте, розбудив пана. На другий день був знову битий, що спав, не гавкав, і не встеріг панського добра. Яка мораль? Як би не намагався, всеодно панам не вгодиш.

4. Розкажіть про роль Г. Квітки-Основ'яненка в історії української та світової літератури. Переповісти оповідання “Салдатський патрет”.

Квітка-Основ'яненко (1778-1843) — творець української повісті. У його

творах є ознаки нового тоді літературного напрямку — сентименталізму і романтизму. “Салдатський патрет” - перше українське гумористичне оповідання Квітки. Маляр Кузьма Трохимович намалював солдата так, що виглядав як справжній. Поставив його на ярмарку й з великим задоволенням побачив, що люди прийняли його портрет за живу людину. Швець Терешко зняв шапку й вклонився солдатові, а коли хлопці побачили, що це лише картина, почали сміятися, то швець “викрутився”, сказавши, що придивлявся на чоботи, бо не так були намальовані. Маляр перемалював. Терешко сказаав, що чоботи тепер добре намальовані, як він навчив, але мундир не туди дивиться, на що розлючений Кузьма крикнув: “Швець, знай своє ремесло, а в кравецтво не мішайся”.